

## HERNIEUWDE SAMENWERKING

18 november 2022

In het Zwols Concilium werken woningcorporaties, marktpartijen, gemeente en provincie samen om voldoende kwalitatief hoogwaardige en betaalbare woningen te realiseren. De afgelopen jaren is er op deze thema's intensief samengewerkt en zijn er mooie resultaten geboekt. In zowel het bestuur als in de Taskforce Woningbouw (TFB) hebben partijen elkaar gevonden en zijn belangrijke discussies rondom beleid gezamenlijk beslecht. Het inzicht in elkaars belangen en standpunten heeft niet alleen binnen het Concilium geleid tot mooie samenwerkingsverbanden, maar juist ook daar buiten.

Toch verdient de samenwerking in het Concilium aandacht. Adviesbureau Necker heeft afgelopen zomer een evaluatie naar het Concilium uitgevoerd. Een van de belangrijkste conclusies (en aanbeveling) is hieronder weergegeven:

*“Er wordt verschillend gedacht over hoe deelnemers zich tot elkaar (dienen te) verhouden, wat de rol en taak van het Concilium is en wat de precieze rol van de gemeente is. Het gesprek hierover is de afgelopen jaren onvoldoende voor het voetlicht gebracht en op de achtergrond geraakt door inhoudelijke discussies over de aanpak van de woningbouwopgave. Onduidelijkheden en misverstanden over het Concilium en de onderlinge verhoudingen hierbinnen, zijn hierdoor blijven voortbestaan.*

*Om deze onduidelijkheden weg te nemen, is er een herbezinning nodig op de rol en taak van het Concilium en de verhouding tot de gemeente. Daarvoor is het allereerst nodig dat er een open en eerlijk gesprek ontstaat over de onderlinge verhoudingen binnen het Concilium. Vervolgens is het nodig om tot een gedeeld perspectief op de ontwikkeling van het Concilium te komen. Om dat perspectief gezamenlijk te schetsen, is het nodig om het gesprek te voeren over de positie van het Concilium. De in dit rapport geschetste scenario's kunnen een leidraad vormen voor het voeren van dit gesprek. Het advies is daarbij om in gezamenlijkheid aan de hand van de in paragraaf 3.2.5. genoemde vijf criteria na te denken over de toekomst van het Concilium.”*

Evaluatierapport Necker - 'Een netwerk om mee te bouwen' p. 28

Mede naar aanleiding van het adviesrapport dat hieruit is voortgevloeid, hebben er in het bestuur meerdere gesprekken plaats gevonden over de koers voor het Concilium voor de komende jaren.

Het bestuur herkent zich in de conclusies en aanbevelingen die door Necker gedaan worden. In de laatste bestuursvergadering is gevraagd, om op basis van het rapport en de verschillende gesprekken, een voorstel te doen voor de verdere samenwerking binnen het Concilium. Uitgangspunten voor dit voorstel zijn:

- Het Concilium zou zich niet (meer) direct met beleid maken bezig moeten houden. De vorm ‘beleidsbureau’ die in het rapport wordt voorgesteld is daarmee geen optie voor het bestuur.
- De samenwerking mag tegelijkertijd niet te vrijblijvend worden. Het Concilium is geen sociëteit. Hoewel de term ‘denktank’ de lading van het Concilium niet dekt, ziet het bestuur in de begeleidende tekst van Necker wel voldoende aanknopingspunten in de begeleidende tekst. Zo wordt bijvoorbeeld gesteld: Het Concilium heeft een “gezamenlijke visie op woningbouwopgaven en strategie voor de realisatie hiervan. Visies dienen als leidraad of zijn inspiratie voor beleid van alle consortiumpartners, inclusief de gemeente.”
- In het Concilium zijn afgelopen jaren gezamenlijk stevige en goede relaties opgebouwd. Dat willen we graag zo houden. De input van corporaties en marktpartijen blijft voor de gemeente van grote waarde. Dat geldt ook andersom, corporaties en marktpartijen vinden de directe betrokkenheid van de gemeente van groot belang.
- Vorm volgt inhoud. Dat betekent dat we ook naar de rol en positie van de Taskforce kijken. Eerder is immers afgesproken dat de Taskforce een tijdelijk karakter zou hebben.

## **De blik vooruit**

We geven de hernieuwde samenwerking vorm aan de hand van de volgende thema’s:

- I. De opgaven**
- II. Governance en werkorganisatie**
- III. Werkafspraken**
- IV. Financiering**

Op elk van deze thema’s heeft het bestuur van het Concilium de volgende visie en koers bepaald:

### **I. De opgaven**

Het Concilium is een intensieve netwerksamenwerking tussen markt en overheid op het gebied van woningbouw en stedelijke ontwikkeling van Zwolle. Ieder draagt vanuit eigen rol en verantwoordelijkheid bij aan het Concilium. Dat betekent dat de gemeente een aantal (wettelijke) verantwoordelijkheden heeft, met het bijbehorende democratisch proces. Besluitvorming in het Concilium zal dit proces nooit doorkruisen. Tegelijkertijd ziet de gemeente de waarde van de samenwerking in het Concilium. Dat betekent dat beleid niet zo maar, zonder advisering van het Concilium gemaakt wordt én dat de adviezen vanuit het Concilium zeer serieus genomen worden.

In onze netwerksamenwerking gaat het om de volgende opgaven:

- Samen werken aan de kwalitatieve en kwantitatieve groei van Zwolle, zowel binnen de strategische lijn (schaalsprong, lobby et cetera) als binnen de lijn die toeziet op de actualiteit in de stad en de bewaking van de woningproductie.
- Samen spelregels ontwikkelen voor de stedelijke ontwikkeling: zoals woningbouw, infrastructuur en mobiliteit en zorgen voor doorwerking bij elk van de betrokken partners, waarbij ieder een eigen rol en verantwoordelijkheid heeft
- Elkaar scherp houden op de effectiviteit van de samenwerking
- De snelheid van ontwikkelen en bouwen monitoren en bewaken
- Inhoudelijke thema's verkennen en er advies over geven, zoals wonen en zorg en betaalbaarheid
- Organiseren van gezamenlijke lobby richting Den Haag van overheid en marktpartijen
- Elkaar aanspreken op het naleven van gemaakte afspraken

## II. Governance en werkorganisatie

De afgelopen jaren is fors ingezet op de institutionalisering van het Concilium. Met name omdat de doelstelling breder was en de samenwerking meer gericht was op het gezamenlijk vormgeven van beleid. Nu is het uitgangspunt meer dat het Concilium een belangrijk samenwerkings- en adviesorgaan is waar de stedelijke ontwikkeling en woningbouw in Zwolle op de agenda staat. Dit heeft ook gevolgen voor de governance van de verschillende gremia:

1. ALV en leden: de leden zijn de basis van onze vereniging. De kennis en ervaring van de praktijk zit bij onze leden. Daarom is het van belang om de leden nadrukkelijk bij de besluitvorming in het bestuur te blijven betrekken. Dit doen we door middel van de ALV's (4x per jaar), via de bloedgroepoverleggen met individuele bestuurders en door middel van verschillende werkgroepen. De website gaan we nog beter benutten als platform voor kennis en informatie uitwisseling en om transparantie van besluitvorming in het bestuur te vergroten.
2. Bestuur Concilium: In het bestuur vindt besluitvorming plaats. In het bestuur blijven we werken zoals we de afgelopen jaren gedaan hebben. Dat betekent concreet:
  - a. Elke ledengeleding levert een bestuurder.
  - b. De vertegenwoordiger van elke geleding heeft gezag en positie naar de achterban en andere partijen en wil, en kan, tijd besteden aan het lidmaatschap van het bestuur.
  - c. Op basis van een voordracht beslist de ALV over de benoeming van een nieuw bestuurslid.
  - d. We streven er naar dat elk bestuurslid of samen met een collega in duo-vorm een portefeuille behartigt op een thema.
  - e. De wethouder Wonen van de gemeente Zwolle blijft voorzitter en boegbeeld van de Vereniging en voorzitter van de ALV en Bestuur. De wethouder Ruimte is agenda lid en neemt op ad hoc basis deel aan de bestuursvergaderingen.
  - f. Het bestuur is zelf verantwoordelijk voor agendering, van haar eigen vergaderingen én van de ALV.

3. Werkorganisatie: De afgelopen jaren heeft het Concilium gewerkt met een Taskforce. In eerste instantie werkte de Taskforce onafhankelijk van het bestuur. Het afgelopen jaar hebben we de Taskforce meer als instrument van het bestuur gepositioneerd. In de Taskforce zijn, net als in het bestuur, de verschillende bloedgroepen vertegenwoordigd. Het voorzitterschap is belegd bij een onafhankelijke derde. De Taskforce is de drijvende kracht geweest achter de verschillende publicaties die de afgelopen jaren zijn uitgebracht. Daarnaast is aandacht besteed aan de verschillende thema's die de woningbouw in Zwolle raken. Ook werd de Taskforce vaak als voorportaal voor het bestuur beschouwd.

Nu de ambitie om gezamenlijk beleid te maken vervalst, is de noodzaak om met de Taskforce door te gaan kleiner. Al bij oprichting was er sprake van dat de Taskforce tijdelijk zou bestaan. Tegelijkertijd functioneert de Taskforce nog steeds adequaat en is het de afgelopen vooral een plek gebleken waar de gemeente laagdrempelig een aantal (beleids)ambities en -voornemens kon voorleggen. Voorts zal er ook in de toekomst nog behoefte zijn om zaken uit te werken, op te pakken of te onderzoeken in Concilium-verband. Daarvoor is het bestuur niet het geëigende gremium.

Voorstel is daarom om de Taskforce (in de huidige vorm) op te heffen en te vervangen door een klein aantal werkgroepen op thema's. Samen met WWZ038 is reeds een werkgroep 'wonen en zorg' ingericht die naar behoren functioneert. Voordeel van dit model is dat, op inhoud, steeds andere leden kunnen aanschuiven. Zo maken we nog beter gebruik van de kennis en expertise die bij leden zit. Daarnaast richten we een werkgroep in, die door de gemeente gebruikt kan worden om beleid te toetsen, voorstellen of ambities laagdrempelig te bespreken en waar op gezette tijden de voortgang van de woningbouw wordt gemonitord. Deze werkgroep komt ongeveer 4 keer per jaar bij een en rapporteert aan het bestuur, of vaker wanneer de agenda daarom vraagt.

4. Onafhankelijke ondersteuning

In het Concilium wordt gebruik gemaakt van onafhankelijke ondersteuning. De voorzitter van de Taskforce is ook secretaris van het bestuur en is niet afkomstig vanuit een van de ledengelingen. Belangen in het Concilium verschillen nogal eens. Een onafhankelijke derde is daarom een belangrijke schakel, omdat deze alle belanghebbenden kan aanspreken, of dat nou de gemeente, een marktpartij of een corporatie is. Een onafhankelijk secretaris dat verbindt, onafhankelijk is en het gezag en de opdracht heeft om alle partijen aan te kunnen spreken. Dat vraagt om een gezaghebbende onafhankelijke secretaris die de ruimte krijgt en neemt om dat te doen.

Goede secretariële ondersteuning is voor de vereniging van groot belang. Los van de inhoudelijke zaken, is er namelijk een groot aantal praktische zaken te organiseren. Alleen als dit op orde is, kan de vereniging goed functioneren.

### III. Werkafspraken

Om als Concilium te kunnen functioneren en daadwerkelijk meer te zijn dan een platform, is het nodig om een aantal afspraken over de status van het Concilium te maken met de

gemeente. Het Concilium is en blijft voor de gemeente immers de belangrijkste 'samenwerkende consultatiepartner' op het gebied van stedelijke ontwikkeling en wonen. Dat betekent dat naast ongevraagd advies over deze thema's, het bestuur altijd gevraagd wordt om advies over beleid en beleidswijzigingen die direct de thema's wonen en stedelijke ontwikkeling aangaan. Denk aan een ontwikkelstrategie wonen, een beleidsnotitie over betaalbaarheid of over verdere invulling van afspraken over sociale huur.

Wanneer het gaat om terugkerende thema's en monitoring wordt de werkgroep geraadpleegd. Denk bijvoorbeeld aan prijsindexaties, monitoring van voortgang aantal woningen (aan de hand van Wooninzicht), voortgang betaalbaarheidsagenda et cetera.

In het Concilium hoeft niet (altijd) naar consensus gestreefd te worden. Als opvattingen van verschillende bloedgroepen uiteen lopen, kan dat ook een uitkomst zijn. De gemeente is uiteraard vrij om af te wijken van de adviezen van het Concilium, al zal duurzame samenwerking lastiger zijn naarmate dit vaker voorkomt.

#### **IV. Financiën**

Het Concilium werkt op basis van een begroting. Op basis van de uitwerking van deze notitie zal de begroting voor 2023 moeten worden opgesteld. Als er gekozen wordt voor een ander invulling van de rol van het Concilium dan heeft dat mogelijk effect op de inzet van de secretaris en de ondersteuning.